

MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM CÁC TỈNH VÙNG NAM TRUNG BỘ TÍCH CỰC THAM GIA CÔNG TÁC GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG

NGUYỄN THỊ LỆ HẰNG (*)

Tóm tắt: Công tác giảm nghèo bền vững là chủ trương lớn, nhất quán của Đảng và Nhà nước ta; là nhiệm vụ chính trị quan trọng, thường xuyên, lâu dài của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Xác định công tác chăm lo, hỗ trợ cho người nghèo là một trong những nhiệm vụ quan trọng, trong những năm qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam ở các tỉnh Nam Trung Bộ đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động người dân tích cực tham gia thực hiện có hiệu quả công tác giảm nghèo bền vững, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của người dân ở địa phương.

Từ khóa: Giảm nghèo bền vững; Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; vùng Nam Trung Bộ.

Abstract: Sustainable poverty reduction is a major and consistent policy of our Party and State, as well as an important, regular and long-term political task of the entire political system and society. Recognizing the care and support for the poor as one of important tasks, in recent years, Vietnam Fatherland Front in the South Central provinces has promoted the propaganda and mobilized citizens to actively participate in effectively implementing sustainable poverty reduction measures, contributing to improving the material and spiritual lives of local people.

Keywords: Sustainable poverty reduction; Vietnam Fatherland Front; South Central region.

Ngày nhận bài: 10/11/2024 Ngày biên tập: 05/02/2025 Ngày duyệt đăng: 19/02/2025

Vùng Nam Trung Bộ gồm các tỉnh Phú Yên, Khánh Hòa, Ninh Thuận và Bình Thuận, với tổng diện tích tự nhiên là 21.460km², chiếm 6,5% diện tích cả nước và trải dài 800km ven biển; với dân số 3,957 triệu người, trong đó dân số đô thị khoảng 1,7 triệu người. Ngoài dân tộc Kinh chiếm đa số, vùng Nam Trung Bộ còn có nhiều dân tộc thiểu số tự cư, hợp thành cơ cấu dân cư đa tộc người. Quy mô nền kinh tế của Vùng còn nhỏ, chuyển dịch cơ cấu kinh tế chậm, chưa có sự đột phá; tỷ trọng nhóm ngành nông, lâm nghiệp và thủy sản còn khá lớn; tỷ lệ hộ nghèo, hộ cận nghèo của các tỉnh Nam Trung Bộ còn tương đối cao. Do đó, Mặt trận Tổ quốc (MTTQ) Việt Nam ở các tỉnh vùng Nam Trung Bộ luôn tích cực, chú trọng đến công tác giảm nghèo bền vững cho người dân các tỉnh trong Vùng và đã đạt nhiều kết quả quan trọng.

(*) ThS; Trường Chính trị tỉnh Khánh Hòa

1. Tham gia công tác giảm nghèo bền vững của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam ở các tỉnh vùng Nam Trung Bộ thời gian qua

Thứ nhất, vận động toàn dân tham gia giảm nghèo bền vững.

Triển khai thực hiện Quyết định số 90/QĐ-TTg ngày 18/01/2022 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2021-2025; Kế hoạch số 562/KH-MTTW-BTT ngày 16/6/2022 của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam về triển khai thực hiện Phong trào thi đua “Vì người nghèo - Không để ai bị bỏ lại phía sau giai đoạn 2021-2025”. Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các tỉnh Nam Trung Bộ đã tích cực triển khai công tác tuyên truyền dưới nhiều hình thức thông qua các phóng sự của Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh, truyền thông trực tiếp đến người dân, phổ biến qua các cuộc họp, hội nghị, hội thảo đối thoại chính sách tại các cấp; tuyên truyền

vận động người dân tích cực thực hiện phong trào thi đua; chương trình hỗ trợ nhà ở cho hộ nghèo, hộ cận nghèo trên địa bàn tỉnh, đặc biệt là các huyện nghèo Khánh Sơn, Khánh Vĩnh của tỉnh Khánh Hòa và huyện Bác Ái của tỉnh Ninh Thuận; các xã đặc biệt khó khăn vùng bãi ngang, ven biển và hải đảo của huyện Thuận Nam thuộc tỉnh Ninh Thuận.

Vận động các tổ chức, cá nhân tham gia thực hiện chương trình để giúp đỡ người dân vươn lên thoát nghèo. Nhiều mô hình sản xuất có hiệu quả đã được nhân rộng ở nhiều địa phương như sản xuất lúa theo hướng liên kết cánh đồng mẫu lớn ở tỉnh Phú Yên, tổ hợp tác phát triển kinh tế, mô hình hợp tác xã ở tỉnh Khánh Hòa, tỉnh Bình Thuận, đưa giống cây trồng có năng suất, chất lượng cao ứng dụng tiến bộ khoa học vào sản xuất, mở rộng thâm canh, tăng chất lượng nuôi trồng thủy sản, hải sản theo công nghệ mới... Thông qua công tác tuyên truyền, vận động mà người dân đã hưởng ứng, tham gia thực hiện hiệu quả chương trình, các phong trào thi đua nhằm nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, bảo đảm thoát nghèo bền vững và hạn chế tái nghèo, làm giàu hợp pháp ở từng địa phương.

Thứ hai, tham gia vận động nguồn lực hỗ trợ giảm nghèo bền vững.

Với mục tiêu huy động đạt kết quả cao nhất nguồn “Quý vì người nghèo” để giúp cho người nghèo, cộng đồng nghèo, hộ nghèo xây nhà đại đoàn kết, hỗ trợ sản xuất, phát triển kinh tế..., Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam và Ban Vận động “Quý vì người nghèo” các tỉnh vùng Nam Trung Bộ đã phối hợp với các đoàn thể chính trị - xã hội, các ban, ngành liên quan tuyên truyền về nội dung, ý nghĩa, kết quả vận động, ủng hộ “Quý vì người nghèo”, tăng cường vận động các tầng lớp Nhân dân hăng hái thi đua lao động sản xuất để nâng cao đời sống, phấn đấu giảm tỷ lệ hộ nghèo, xóa nhà tạm cho các hộ nghèo; triển khai chương trình mục tiêu quốc gia về giảm nghèo bền vững, đẩy mạnh sinh kế cho người nghèo, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và đảm bảo an sinh xã hội trên địa bàn tỉnh⁽¹⁾.

Bên cạnh đó, cấp ủy, chính quyền và MTTQ Việt Nam các cấp đã quan tâm thực

hiện đầy đủ, kịp thời các chính sách hỗ trợ cho đồng bào dân tộc thiểu số, chính sách giảm nghèo, các chương trình cứu trợ; chương trình an sinh xã hội. Hàng năm, Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp đã phối hợp tổ chức phát động ủng hộ “Quý vì người nghèo”; cán bộ, công chức đã ủng hộ tối thiểu một ngày lương, các đơn vị, tổ chức tiết kiệm chi phí, người dân tiết kiệm chi tiêu để đóng góp xây dựng Quỹ. Kết quả vận động hàng năm đều đạt và vượt chỉ tiêu được giao, cùng với Nhà nước giúp đối tượng nghèo sửa chữa hoặc xây mới nhà ở, khắc phục khó khăn trước mắt cho người dân để từng bước ổn định cuộc sống. Các cuộc vận động, phong trào thi đua đã lan tỏa trong mọi tầng lớp Nhân dân, tác động to lớn đến mọi mặt đời sống kinh tế, văn hóa - xã hội; diện mạo nông thôn, đô thị đã có nhiều khởi sắc, Nhân dân phấn khởi tham gia và phát huy tính tự quản ở cộng đồng khu dân cư; có nhiều sáng kiến, sáng tạo được áp dụng mang lại hiệu quả thiết thực, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh và xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh.

Thứ ba, xây dựng và nhân rộng các mô hình về giảm nghèo bền vững.

Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2021-2025, MTTQ Việt Nam các tỉnh trong Vùng đã tuyên truyền, vận động các hộ nghèo, hộ cận nghèo tham gia các dự án, mô hình giảm nghèo để cùng nhau phát triển kinh tế, hạn chế tái nghèo và thoát nghèo bền vững. Cụ thể, mô hình hộ gia đình, tổ, nhóm hợp tác, hợp tác xã, doanh nghiệp và tổ chức, cá nhân; cơ sở đào tạo, cơ sở giáo dục nghề nghiệp; trung tâm nghiên cứu, khoa học, công nghệ, kỹ thuật; cơ sở sản xuất, kinh doanh khác xây dựng, nhân rộng, phát triển mô hình, dự án giảm nghèo hỗ trợ phát triển sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, du lịch, khởi nghiệp, khởi sự kinh doanh nhằm tạo việc làm, sinh kế, thu nhập và chuyển giao khoa học, công nghệ, kỹ thuật, mô hình giảm nghèo cho người nghèo; mô hình, dự án giảm nghèo, khởi nghiệp, khởi sự kinh doanh do người khuyết tật, dân tộc thiểu số, phụ nữ, học sinh, sinh viên thuộc hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ mới thoát nghèo...

Diễn hình, phong trào “Đoàn kết, sáng tạo, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, hội nhập quốc tế” do Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam phát động đã được MTTQ Việt Nam các cấp và các tổ chức thành viên triển khai thực hiện đạt nhiều kết quả tích cực; nhiều giải pháp, sáng kiến được ứng dụng vào thực tiễn đã tạo được sự lan tỏa trong Nhân dân. Bên cạnh đó, MTTQ Việt Nam và các tổ chức thành viên đã phối hợp tổ chức nhiều phong trào thi đua, cuộc vận động. Cụ thể, Hội Cựu chiến binh với phong trào “Cựu chiến binh giúp nhau giảm nghèo, làm kinh tế giỏi”, “Xây dựng tổ chức cơ sở hội vững mạnh và đội ngũ cán bộ các cấp gương mẫu, tiêu biểu”; Liên đoàn Lao động các tỉnh với phong trào thi đua “Lao động giỏi, lao động sáng tạo”; Hội Liên hiệp Phụ nữ các tỉnh với phong trào thi đua “Phụ nữ giúp nhau phát triển kinh tế gia đình”, “Ngày tiết kiệm vì phụ nữ nghèo”, “Giúp phụ nữ nghèo có địa chỉ”, “Trao phương tiện sinh kế”, “05 hội viên khá giúp 01 hội viên khó”; Hội Nông dân các tỉnh với phong trào “Nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi”, “Nông dân thi đua xây dựng nông thôn mới”... góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh ở các địa phương vùng Nam Trung Bộ.

Thứ tư, triển khai, tổ chức giám sát và phản biện xã hội về giảm nghèo bền vững.

Xác định vị trí, vai trò và ý nghĩa quan trọng của chức năng giám sát, Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp vùng Nam Trung Bộ đã tổ chức thực hiện tốt, hiệu quả công tác giám sát theo Quyết định số 217-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành Quy chế giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội; tập trung giám sát việc thực hiện những chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan trực tiếp đến quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của người dân và những vấn đề người dân bức xúc, dư luận xã hội quan tâm. Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam các tỉnh đã chủ trì, phối hợp với các đoàn thể chính trị - xã hội tiến hành tổ chức giám sát chuyên đề hàng năm; tham gia các cuộc giám sát của các ban thuộc HĐND cấp huyện, cấp tỉnh; Hội

đồng Dân tộc của Quốc hội và của MTTQ Việt Nam các tỉnh về việc triển khai thực hiện các cơ chế, chính sách giảm nghèo trên địa bàn các tỉnh, như Nghị quyết số 30a/2008/NQ-CP về Chương trình hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững đối với 61 huyện nghèo; các lĩnh vực xây dựng cơ bản, chăm sóc sức khỏe cho Nhân dân, quản lý và sử dụng đất, đào tạo nghề và xuất khẩu lao động, giám sát chính sách hỗ trợ, ưu đãi nông dân phát triển sản xuất, hỗ trợ nông dân nghèo, xây dựng và quản lý quỹ hỗ trợ nông dân. Thông qua các hoạt động tham gia xây dựng chính quyền, Ủy ban MTTQ Việt Nam các tỉnh vùng Nam Trung Bộ đã tổng hợp và kiến nghị những nội dung sát hợp với chức năng, nhiệm vụ và nguyện vọng của người dân, nhất là những vấn đề liên quan đến lĩnh vực nhà ở, việc làm, an sinh xã hội.

Hoạt động phản biện xã hội được Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp trong Vùng và các tổ chức chính trị - xã hội quan tâm triển khai, qua đó tạo điều kiện để các tầng lớp Nhân dân phát huy quyền làm chủ, tham gia vào quá trình xây dựng pháp luật, các chủ trương, chính sách, chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và đời sống của Nhân dân. Thông qua hoạt động phản biện xã hội, ý chí, nguyện vọng và quyền làm chủ của người dân được phát huy trong quá trình hoạch định các chủ trương, chính sách, qua đó góp phần đảm bảo sự cần thiết, hợp lý, khả thi và hiệu quả của các chủ trương, chính sách sau khi ban hành, đáp ứng yêu cầu, nguyện vọng của người dân.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả quan trọng nêu trên, việc tham gia công tác giảm nghèo bền vững ở các tỉnh Nam Trung Bộ của MTTQ Việt Nam vẫn còn một số hạn chế, như công tác tuyên truyền, vận động thiếu chiều sâu; việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của MTTQ Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội trong công tác tuyên truyền, vận động người dân giảm nghèo bền vững chưa đạt kết quả như mong đợi, nhất là ở các tỉnh có nhiều người đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống; công tác nắm bắt tình hình và dư luận xã hội, tập hợp, tổng hợp, phản ánh và giám sát việc giải quyết kiến nghị của người

dân có lúc chưa kịp thời. Công tác phối hợp tổ chức triển khai thực hiện các cuộc vận động, phong trào thi đua tại một số địa phương chưa đồng bộ, chất lượng chưa cao. Hoạt động giám sát, phản biện xã hội chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn; trong đó chất lượng, hiệu quả hoạt động giám sát ở cấp cơ sở chưa cao.

Các ban thanh tra nhân dân và ban giám sát đầu tư của cộng đồng ở nhiều địa phương hoạt động chưa đồng đều, hiệu quả chưa cao. Tổ chức bộ máy, số lượng cán bộ chuyên trách của Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp còn hạn chế, nhiều nơi chưa phát huy được tính chủ động, sáng tạo theo chức năng, nhiệm vụ và vị thế của MTTQ Việt Nam trong điều kiện mới. Hoạt động của một số ban tư vấn, tổ tư vấn của Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp chưa phát huy hiệu quả; việc tổ chức sơ kết, tổng kết, đánh giá công tác phối hợp giữa Ủy ban MTTQ Việt Nam các cấp với các cơ quan liên quan chưa được thường xuyên.

2. Tiếp tục phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các tỉnh vùng Nam Trung Bộ đối với công tác giảm nghèo bền vững

Để thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững giai đoạn 2021-2025 nói chung và công tác tham gia giảm nghèo của MTTQ Việt Nam các tỉnh vùng Nam Trung Bộ nói riêng thực sự hiệu quả, củng cố niềm tin của nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng; xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, phát triển kinh tế - xã hội ở các tỉnh vùng Nam Trung Bộ cùng chung với cả nước nhanh và bền vững trong kỷ nguyên mới của dân tộc, cần tiếp tục thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp, các ngành và toàn xã hội, đặc biệt là vai trò của MTTQ Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội các cấp trong việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, vận động các tầng lớp nhân dân tích cực tham gia có hiệu quả Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững.

Hai là, tăng cường vận động, khuyến khích doanh nghiệp và hợp tác xã liên kết trong sản xuất, kinh doanh, tiêu thụ sản phẩm, phát triển đa dạng các mô hình sản

xuất có sự tham gia của các hộ nghèo, cận nghèo; hỗ trợ phát triển các mô hình sản xuất kinh doanh phù hợp với người nghèo, nhất là ở các huyện nghèo, xã nghèo theo định hướng của Đảng và Nhà nước.

Ba là, phối hợp thực hiện và giám sát việc thực hiện các chế độ, chính sách về công tác giảm nghèo trên địa bàn các tỉnh vùng Nam Trung Bộ. Tiếp tục vận động, tiếp nhận ủng hộ “Quỹ vì người nghèo” các cấp tạo nguồn lực để góp phần thực hiện thắng lợi chương trình giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới và bảo đảm an sinh xã hội; tuyên truyền, vận động nhân dân tại cộng đồng dân cư tích cực chăm lo, hỗ trợ, giúp đỡ cho các đối tượng chính sách, xã hội, gia đình có hoàn cảnh khó khăn, góp phần không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân./.

Ghi chú:

(1) Trong năm 2023, tỉnh Bình Thuận đã vận động đóng góp được 22,733 tỷ đồng vào “Quỹ vì người nghèo” các cấp trong tỉnh, đã xây dựng 138 căn nhà và sửa chữa 08 căn nhà cho hộ nghèo với tổng số tiền 8,992 tỷ đồng. Tỉnh Ninh Thuận vận động được hơn 6 tỷ đồng hỗ trợ xây dựng và sửa chữa 139 ngôi nhà (trong đó 138 nhà xây mới, 01 nhà sửa chữa) với kinh phí hơn 8 tỷ đồng; hỗ trợ cho 135 hộ nghèo và 04 hộ cận nghèo (trên địa bàn huyện Bác Ái). Tại tỉnh Phú Yên, Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh phối kết hợp các địa phương triển khai hỗ trợ 1.231 nhà ở cho hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ chính sách người có công từ nguồn Quỹ ngày vì người nghèo các cấp với số tiền hơn 61 tỷ đồng. Ngoài ra, các huyện đã vận động các nguồn tài trợ thực hiện hỗ trợ 25 nhà, với số tiền hơn 1,2 tỷ đồng; tại tỉnh Khánh Hòa, ban vận động “Quỹ vì người nghèo” đã vận động và tiếp nhận hơn 25,4 tỷ đồng. Tỉnh Phú Yên, Ủy ban MTTQ Việt Nam phối kết hợp các địa phương triển khai hỗ trợ 1.231 nhà ở cho hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ chính sách người có công từ nguồn Quỹ ngày vì người nghèo các cấp với số tiền hơn 61 tỷ đồng. Ngoài ra, các huyện đã vận động các nguồn tài trợ thực hiện hỗ trợ 25 nhà, với số tiền hơn 1,2 tỷ đồng.